

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

-

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

-

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

-

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

-

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoj

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

-

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Luonnoksen vahvuus on, että se kokoaa laajan joukon toimijoita ja tunnistaa keskeiset haasteet. Päämäärät— kannattavuus ja reiluus, huoltovarmuus, luonnon kantokyky sekä ruokakulttuuri ja hyvinvointi— ovat oikeat kulmakivet. Silti strategia ontuu, koska sen visio jää abstraktiksi eikä kytkeydy tiiviisti päämääriin ja toimeenpanovalmiuksiin. Ilman selkeitä valintoja ja kannustimia visio ei muuta järjestelmän suuntaa.

Nykyinen visio tukeutuu iskusanoihin ja uskoon teknologian yleisratkaisusta. Samalla tosiasiat kertovat muuta: maatalousluonnon monimuotoisuus heikkenee, viljelijän tulon ostovoima laskee, kaupallinen valta keskittyy ja tuotanto on kiinni fossiilisissa tuontipanoksissa— eikä esimerkiksi biokaasun ja hajautetun energiantuotannon kaltaisia irtautumispolkuja edes mainita. Vientiin nojaava malli ei ole tähän mennessä korjannut kauppataseen alijäämää, eikä ole uskottavaa, että se tekisi sen samoilla keinoilla seuraavan 15 vuoden aikana. Lisäksi viljelijäksi aikovista nuorista monet

hakevat pienimuotoisia, monipuolisia ja luonnonhoitopainotteisia ratkaisuja, joita visio ei tarjoa— riski viljelijäpulasta kasvaa. Maataloustuotantoa ei voida säilyttää vain isojen yksiköiden varaan.

Kaipaamme konkreettisia ja pitkäkestoisia toimia tyyliin, että vuonna 2040:

- Suomi on energiaomavarainen maaseudun energiatuotannon ansiosta
- Yli 90% kaikista tiloista tuottaa auditoidusti vastuullista ruokaa
- Koko maassa on käytössä yhtenäiset ruoantuotannon vastuullisuusstandardit
- Kaikenkokoisille tiloille on luotu kannattavat kehityspolut ja tukielementit

Tällainen visio täyttää hyvän vision kriteerit: se ratkaisee tunnistettuja ongelmia, antaa suunnan ja kannustimet, innostaa toimijoita ja luo “käyttöliittymän” strategian päämäärien ja toimeenpanon välille. Se tekee nykyisestä strategiasta vaikuttavan— ilman sitä päämäärät jäävät irralleen ja kehityssuunnat eivät muutu.

Mäkivuokko Harri
ProAgria Keskusten Liitto ry